



Faunabeheereenheid Noord-Holland

Jaarverslag 2011

INHOUDSOPGAVE

	pag	
1. Inleiding.....	3	Verwijderd: 2
2. Knobbelzwaan	6	Verwijderd: 2
3. Overwinterende Ganzen en smienten	9	Verwijderd: 2
4. Overzomerende (jaarrond verblijvende) ganzen	13	Verwijderd: 2
5. Ganzenbeheer rondom de Luchthaven Schiphol.....	18	Verwijderd: 2
6. Meerkoet.....	21	Verwijderd: 2
7. Ekster.....	23	Verwijderd: 2
8. Damhert.....	24	Verwijderd: 2
9. Ree	26	Verwijderd: 2
10. Vos	29	Verwijderd: 2
11. Wilde eend	32	Verwijderd: 2
12. Fazant	34	Verwijderd: 2
13. Haas	35	Verwijderd: 2
14. Konijn.....	36	Verwijderd: 2
15. Houtduif.....	37	Verwijderd: 2
16. Patrijs	38	Verwijderd: 2
Bijlage.....	39	Verwijderd: 2

1. Inleiding

In 2011 is de evaluatie aangaande het faunabeleid en faunabeheer van de provincie Noord-Holland (PNH) en de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) afgerond. Uit de evaluatie is de behoefte voortgekomen een traject te formuleren wat tot een verbetering zal moeten leiden om processen, bestuurlijk en ambtelijk, effectiever te laten verlopen. Een belangrijk streven is daarbij om de samenwerking binnen de provincie Noord-Holland te stimuleren met alle daarbij, in het natuurbeheer, betrokken personen en organisaties. Dit proces is in gang gezet en er wordt een “verbeteringstraject” ontworpen wat medio 2012 zijn uiteindelijke vorm zal krijgen.

In december 2011 is de derde en laatste bestuurstermijn van de eerst zittende bestuursleden en de onafhankelijke voorzitter verstreken. In het kader van het verbeteringstraject hebben de voorzitter, de heer drs. H. de Jong, het bestuurslid de heer W.A.P. van der Klift en het bestuurslid S.A. Ruiter in augustus en de heer R. van Elderen in december hun positie beschikbaar gesteld.

Het bestuur wordt gevormd door:

- Mevrouw mr. J. (Joke) Geldorp-Pantekoek in de functie van onafhankelijk voorzitter.
- De heer J. (Jos) Teeuwissen in de functies van secretaris en penningmeester en voor die functie afgevaardigd door de gezamenlijke terrein beherende organisaties (TBO's), Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, Gemeentewaterleidingen Amsterdam (AWD/Waternet), NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland en Goois Natuurreservaat.
- Mevrouw M. (Marianne) Koeckhoven is bestuurslid en voor die functie afgevaardigd door Hollands Particulier Grondbezit (HPG)
- De heer P. (Peter) Pilkes is bestuurslid en voor die functie afgevaardigd door de georganiseerde jacht, de KNJV (Kon. Nederlandse Jagersvereniging), NOJG (Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer) en de Wildbeheereenheden in Noord-Holland.
- De heer H. Ghijssels is bestuurslid en voor die functie afgevaardigd door de Land en Tuinbouw Organisaties (LTO)

Jaarverslag

Dit jaarverslag is een integraal verslag in het kader van het afleggen van verantwoording voor de besteding van de subsidiegelden en de werkzaamheden die de Faunabeheereenheid (FBE) voor de provincie Noord-Holland alsmede de verantwoording van de operationele werkzaamheden zoals deze in 2011 zijn verricht, m.a.w. wat heeft de FBE gekregen, gedaan en wat heeft de FBE bereikt.

In het verslag wordt gebruik gemaakt van schadetaxaties van het Faunafonds. De FBE realiseert zich dat een één op één vergelijking van schadetaxaties van jaar tot jaar niet mogelijk is. Fluctuering van marktprijzen voor landbouwproducten is dynamisch en voor de FBE niet transparant. Wel is het de FBE bekend dat de prijsstijging in 2011 t.o.v. 2010 significant is. De FBE sluit niet uit dat het gestegen schadebedrag in 2011 t.o.v. 2010 grotendeels het gevolg is van de marktwerking. Een andere factor van betekenis is de schade die ontstaan is in Natura 2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten waar het gebruik van een ontheffing is uitgesloten. De FBE heeft onvoldoende inzicht in deze financiële gegevens.

Uitvoering van het Faunabeheerplan en andere werkzaamheden van de Faunabeheereenheid

De wetgever heeft samenwerkingsverbanden van jachthouders (FBE's) in het leven geroepen die als taak hebben uitvoering te geven aan het faunabeleid. Jachthouders zijn jachtgerechtigden en in beginsel de eigenaren (organisaties en/of particulieren) van grond, ongeacht of zij al dan niet jager

zijn. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is een door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland aangewezen organisatie om het rijks- en provinciaal beleid op het gebied van beheer van diersoorten en het bestrijden van schade uit te voeren.

De FBE heeft het beleid uitgewerkt in Faunabeheerplannen.

Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland heeft de vigerende faunabeheerplannen op goedgekeurd.

Het bestuur van de Faunabeheereenheid heeft acht keer vergaderd in 2011 en heeft daar verslag van gemaakt. Jaarlijks vindt er twee keer bestuurlijk overleg met de verantwoordelijk gedeputeerde plaats. Tussentijdse contacten worden onderhouden op bilateraal niveau tussen de voorzitter en de gedeputeerde. Bestuursleden onderhouden zelf het contact met de achterban door wie zij zijn afgevaardigd.

Per hoofdstuk wordt verslag gedaan van de activiteiten die op basis van een door GS verstrekte ontheffing zijn verricht en hoe het gebruik van ontheffingen is verlopen.

Van de uitvoeringsmaatregelen uit het plan waarin de provinciale vrijstellingsverordening voorziet is, voor zover deze de werkzaamheden van de FBE aangaan, verslag gemaakt.

De FBE beschikt niet over informatie van het gebruik van ontheffingen en aanwijzingen die buiten de FBE om zijn verstrekt. Dit geldt ook voor een deel van de maatregelen waarin de provinciale vrijstellingsverordening voorziet. De FBE rapportage 2011 verantwoordt alleen de maatregelen waarbij de FBE zelf betrokken is in Noord-Holland.

Faunatellingen

Jaarlijks, voor het eerst in 2008, laat de FBE een voorjaarstelling uitvoeren voor die soorten waarvan in het FBP een streefaantal is genoemd en/of van soorten waarvan het belangrijk is om de ontwikkeling van de populatieomvang te monitoren. Er wordt gebruik gemaakt van de WBE leden en TBO beheerders die ook voor de eigen organisaties tellen. Voor de telgegevens waar de FBE een belang bij heeft en voor de wijze waarop de cijfers verkregen worden heeft de FBE een instructie/protocol geschreven en formulieren beschikbaar gesteld waarop de telgegevens genoteerd kunnen worden. In principe vindt de voorjaarstelling plaats op de eerste zaterdag in april. Op 10 april 2011 heeft de FBE op een totaal areaal van 111.252 ha. met 580 personen op één ochtend gelijktijdig geteld. De telgegevens zijn per hoofdstuk verwerkt.

Telcijfers zijn geen factor van beslissende betekenis maar wel van ondersteunend belang als het gaat om maatregelen passend aan te sturen. Een kanttekening moet gemaakt worden als het gaat om de interpretatie. In de reeks van jaren is het oppervlak waar geteld wordt toegenomen en wisselende weersomstandigheden kunnen een telling beïnvloeden. Het tellen betreft altijd een momentopname. Alleen wat zichtbaar is wordt geteld. Een telling zoals voor de FBE uitgevoerd geeft alleen aan hoeveel dieren van een soort geteld zijn en dus minimaal aanwezig zijn gedurende het teltijdstip. Er zijn dus altijd meer dieren dan gezien/geteld.

Het door de FBE geschreven protocol sluit aan bij reeds bestaande methodieken. De telling wordt dus uitgevoerd langs een stelsel van afspraken en vastgestelde richtlijnen die bij tellers bekend zijn.

Het houden van een telling is ook een sociaal gebeuren. De FBE faciliteert de uitvoerders met een tegemoetkoming in de kosten die gemaakt worden voor consumpties (€7,50 p.p.) en correspondentie en portokosten (€5,00 p.p.). Ook levert de FBE desgevraagd telformulieren.

In 2011 is er voor het eerst een midzomertelling (ganzen) gehouden. Voorafgaande de telling heeft de FBE overleg gevoerd met de provincie over de aanpak en is voorgesteld om de telling te laten uitvoeren door Landschap Noord-Holland. De provincie heeft de behoefte gehad om een verslag te laten maken van de telling om dit verslag t.z.t. mede te kunnen gebruiken als onderbouwing voor toekomstig ontheffingbeleid. De FBE heeft ook een ander belang bij de telling namelijk, voor het gebruik van de ontheffing. De FBE heeft namelijk de plicht om aan te tonen dat de werkwijze van de FBE niet kan leiden tot een lagere populatieomvang van 11.000 grauwe ganzen. Op 16 juli 2011 heeft

in Noord-Holland deze tweede telling, uitgevoerd door Noord-Hollands Landschap, voor de eerste keer plaats gevonden. Een volledig verslag is in het bezit van de FBE. De telgegevens staan per hoofdstuk in dit verslag verwerkt.

Noord-Holland staat niet alleen in de problematiek van het beheer van grauwe ganzen. De gezamenlijke FBE's hebben daarom besloten om toe te werken naar een protocol van tellen wat toegepast kan worden in meerdere provincies. Daartoe is een werkgroep geformeerd. Naar verwachting zal medio 2012 een verzoek naar de provincies en de respectievelijke FBE's gaan om volgens dit protocol de midzometelling uit te voeren.

Schipholoverleg

De FBE neemt deel in het Schipholoverleg. Een overleg wat eind 2007 tot stand is gekomen en waar de FBE een coördinerende en administratieve rol in speelt. Het Schipholoverleg stuurt uitvoering van maatregelen aan om het risico van vogelaanvaring (ganden) met vliegtuigen rondom Luchthaven Schiphol te verminderen. Uitzondering is het gebruik van de zgn. Schipholontheffingen en Schipholaanwijzingen. In deze heeft de FBE alleen een coördinerende rol. Een voornemen voor 2012 zal er toe leiden dat dit overleg zich zal splitsen in een Beleidsoverleg en een Uitvoerdersoverleg. Het uitvoerdersoverleg zal door de ambtelijk secretaris van de FBE worden voorgezeten.

Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten worden op een andere manier benaderd dan het overige gebied in Noord-Holland.

De systematiek van het beoordelen en machtigen tot het gebruik van een ontheffing

Voor het verstrekken van een machtiging wordt de volgende systematiek gevolgd:

- De belanghebbende vraagt het gebruik van de ontheffing aan.
- Indien de aanvraag niet correct is ingevuld wordt deze afgekeurd.
- De FBE toetst de aanvraag aan de hand van de maatregelen in het plan en de besluitvorming in de ontheffing en de daarmee gepaarde voorschriften.
- De aanvraag gaat gepaard met een opgave van de locatie op kaart in de provincie. Voor aanvragen gedaan door een WBE of een TBO geldt dat de kaart van het werkgebied reeds bij de FBE in bezit is. De FBE controleert m.b.v. de "gebiedendatabase" van het ministerie of deze locatie niet is gelegen in een gebied waar de ontheffing geen geldigheid heeft.
- Indien correct aangevraagd stuurt de FBE de goedgekeurde machtiging per mail naar de ambtenaar die belast is met de handhavingstaak.
- Handhaving controleert ter plaatse of aan de voorschriften is voldaan en of er voldoende inspanning is gedaan door de belanghebbende grondgebruiker m.b.t. het plaatsen van werende en verjagende middelen.
- Handhaving informeert de FBE met de bevinding per mail en al naar gelang de uitkomst keurt de FBE de machtiging alsnog af of verstuurt de machtiging voor gebruik naar de aanvrager.

Dit lijkt omslachtig maar is het niet. Door de uitwisseling digitaal te laten verlopen waarbij berichtgeving van FBE-kantoor tot in de auto van de dienst handhaving (en omgekeerd) reikt, kan het in de praktijk gebeuren dat de procedure in zijn geheel binnen enkele uren wordt afgerond.

Maatschappelijke initiatieven

Vanuit gemeenten die gebaat zijn bij probleemoplossende maatregelen van ganzenoverlast zijn initiatieven ontplooid waarbij ook de provincie en de FBE betrokken zijn. Bij de desbetreffende verslagonderdelen komen wij hier op terug.

2. Knobbelzwaan

Het gebruik van de ontheffing

Er is ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Het betreft alleen directe schadebestrijding waarbij de inzet van werende en verjagende middelen als voorwaarde moeten zijn ingezet waar het schadebestrijding betreft op gronden waar zgn. kwetsbare gewassen worden geteeld.

Nestbehandeling is mogelijk op basis van de provinciale vrijstellingsverordening. In 2011 heeft nestbehandeling op gering niveau plaatsgevonden.

Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten van ontheffinggebruik. Ook als uit een NB-wet toets zou blijken dat er van een significant negatief effect geen sprake kan zijn, is het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade niet mogelijk.

Juridische ontwikkeling

Aanvankelijk heeft de FBE ook een ontheffing aangevraagd en van GS ontvangen om ter voorkoming van landbouwschade de populatie te verlagen door het aantal broedparen te verminderen voordat deze tot broeden overgaan. Deze ontheffing heeft in 2009 geleid tot een bezwaarprocedure met als gevolg een op basis van een Beslissing op Bezwaar (BOB) aangepaste ontheffing. De bezwaarmaker kon zich hiermee niet verenigen en is overgegaan tot een beroepsprocedure. De uitspraak van de sector bestuursrecht was negatief voor de provincie. In het daaropvolgend ambtelijk beraad, waarin ook in overweging genomen is dat de stand van de populatie knobbelzwanen neigt tot dalen, is met de FBE overleg gevoerd met als uitkomst niet in hoger beroep te gaan. PNH is voornemens (in overleg met de FBE) dit "gemankeerde" nog geldende besluit in te trekken.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

In het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari 2011 voor knobbelzwanen erg koud geweest en dit heeft geleid tot slachtoffers. Schadebestrijding was niet mogelijk door het opschorten van het gebruik van de ontheffing. In de praktijk betekende het dat in de tweede helft van de maand januari gering schadebestrijding plaats vond omdat knobbelzwanen deels waren weggetrokken.

In februari waren de knobbelzwanen weer terug. De twee, voor Nederlandse begrippen lange winterperioden met ijs en sneeuw bedekking in 2010 en 2011, doet vermoeden dat deze winters bijdragen aan een verminderend effect op de *schadeontwikkeling en het afschot.

** dit is door fluctuerende marktprijzen, met name die van kg/drogestof (grasgewas) niet goed zichtbaar.*

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is geen projectmatige benadering, anders dan in het FBP, geweest om beheermaatregelen anders of op aangepaste wijze te laten verlopen.

Afgifte van machtiging en rapportage over het gebruik van de machtiging

In het provinciaal beleid is opgenomen dat een machtiging niet langer geldig kan zijn dan zes maanden. Schade, aangericht door knobbelzwanen vindt voornamelijk plaats in het eerste, tweede en vierde kwartaal van elk jaar. De consequentie is dan ook dat een aanvraag voor het gebruik van een machtiging in het vierde kwartaal voor een tweede maal moet worden aangevraagd. Voor beide partijen, de FBE en de gebruikers van de ontheffing, geeft deze situatie een bureaucratische overlast. Voor 2011 heeft de FBE gekozen om de machtigingen per 31 december te laten expireren.

in de tabel is aangegeven welke maatregelen zijn getroffen.

Knobbelzwaan	Afschot quotum	Aantal behandelde nesten	Aantal behandelde eieren	Gedode exemplaren
Totaal 2007	*168 broedparen	221	998	1312
Totaal 2008	nvt	0	0	343
Totaal 2009	nvt	0	0	0
Totaal 2010	nvt	1	4	210
Totaal 2011	nvt	5	19	714

2007 * dit aantal is niet gerealiseerd. Gerealiseerd zijn 59 broedparen die voor 15 april 2007 uit de populatie zijn weggenomen.

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages, het voeren van correspondentie, het verwerken van cijfermateriaal e.d. zijn verantwoord in het financieel jaarverslag van de FBE.

Schade

Alleen landbouwschade staat geregistreerd en is als onderbouwing gehanteerd voor de ontheffing. Het Faunafonds publiceert twee maal per jaar schadecijfers. De publicatie wordt gedaan in een omvangrijke, landelijke database waarin de relevante diersoorten, gewassen en schadecijfers vermeld zijn die belangrijk zijn voor de aansturing van het gebruik van de ontheffing. Het beheer van knobbelzwanen, zoals in de ontheffing staat omschreven, wordt uitsluitend gedaan ter voorkoming, beperking en bestrijden van landbouwschade. De bedragen die in de tabel staan zijn de in opdracht van het Faunafond getaxeerde schadebedragen. Dit zijn lang niet alle kosten die door grondgebruikers als schade worden gerekend. Uitsluitend het verlies aan gewasopbrengst komt in aanmerking voor een tegemoetkoming van schade.

In 2011 betreft nagenoeg alleen schade aan grasgewassen..

Jaar	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	37.083	33.732	38.187	22.379	38.894

Taxaties in ganzenfoeragegebieden zijn niet inbegrepen. Deze schades zijn wel gebaseerd op dezelfde wijze van taxeren maar de cijfers zijn niet afkomstig van het Faunafonds. In 2011 bedroeg de grasschade €1.457 in de begrenste foeragegebieden voor overwinterende ganzen en smienten.

Faunatelling

Op 10 april 2011 heeft de FBE-faunatelling plaats gevonden. Dit is de derde opeenvolgende keer dat in april op grote schaal en veelal door vrijwilligers geteld is.

jaartal	Oppervlakte telgebied	Aantal tellers	Geteld aantal vogels	Gemiddelde per 100 ha.
2008	81.708	241	5.278	6,46
2009	98.054	529	5.138	5,24
2010	113.647	580	4.714	4,15
2011	111.252	580	4.424	3,98

Op 16 juli 2011 heeft de midzomertelling plaats gevonden. In Noord-Holland zijn toen 1606 knobbelzwanen geteld. De afwijking t.o.v. van de voorjaarsstelling is normaal. De meeste sub-adulte en adulte knobbelzwanen zonder jongen bevinden zich in deze tijd van het jaar op open water zoals het Markermeer.

Over het algemeen genomen werden de gebieden geteld die exemplarisch waren voor knobbelzwanenschade. M.a.w. er wordt nu ook geteld in gebieden met minder knobbelzwanen en derhalve minder of geen schade. Desalniettemin is het aantal knobbelzwanen in Noord-Holland afgenomen. In het jaarverslag van 2010 staat nog dat er mogelijk een neerwaartse trend van het aantal knobbelzwanen in PNH valt te verwachten en die trend lijkt zich in 2011 voortgezet te hebben.

Monitoren door de FBE

De FBE maakt naast het gebruik van de samengestelde gegevens die in deze paragraaf Knobbelzwanen van dit jaarverslag opgenomen zijn, ook gebruik van de populatiegegevens zoals die door SOVON worden gepubliceerd en m.b.t. de schadecijfers wordt de tot op adresniveau gedetailleerde administratie van het Faunafonds gebruikt. Met de verkregen gegevens kan de FBE preciezer aansturen om met in achtneming van de gunstige staat van instandhouding, landbouwschade voorkomen, beperken en bestrijden op regionaal en lokaal gebied.

Conclusie beheerjaar 2011

- Het aantal aanvragen voor het gebruik van de ontheffing is stabiel.
- Het gebruik en de frequentie van het gebruik van de machtigingen is toegenomen.
- Het aantal gedode knobbelzwanen is toegenomen.
- Het bedrag van de landbouwschade is in 2011 t.o.v. 2010 toegenomen.
- De populatie knobbelzwanen is blijkens de apriltelling in 2011 afgenomen.
- Schadebestrijding binnen de begrenzing van beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden en foerageergebieden met gebruik van de ontheffing is uitgesloten.

Aanbevelingen voor de provincie en voornemens van de FBE.

- De FBE adviseert de provincie om bij de eerste gelegenheid de beleidsnota Flora- en faunawet aan te passen en in nieuw geformuleerd beleid het gebruik van de machtiging niet meer te limiteren tot een gebruik van zes maanden. In plaats daarvan adviseert de FBE de provincie om de geldigheid van een afgegeven machtiging te laten bepalen (in de regel geen jaaroverschrijdende machtigingen) door de FBE.
- Met betrekking tot het bovenstaande stelt de FBE zich voor dat er twee rapportages worden ingewonnen. Een eerste rapportage kan worden ingewonnen aangaande het gebruik van de machtiging per half juni (eerste half jaar). Een tweede rapportage kan worden ingewonnen aangaande het gebruik van de machtiging over de periode half oktober tot 31 december.
- Zoals reeds het jaarverslag van 2010 staat opgenomen is in ambtelijk overleg tussen provincie en FBE besproken dat het aanbevelingswaardig is om het gebruik van een ontheffing in Natura 2000-gebieden niet meer op voorhand uit te sluiten. In plaats daarvan kan de betreffende tekst ook luiden: *“Pas nadat naar het oordeel van GS is gebleken dat er geen sprake is van een significant negatief effect”* (of woorden van gelijke strekking) kan de ontheffing worden gebruikt.

3. Overwinterende Ganzen en smienten

Het gebruik van de ontheffing

Er is ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade door overwinterende ganzen en smienten te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Schade, aangericht door overwinterende ganzen en smienten vindt alleen plaats in het eerste en vierde kwartaal van elk jaar. In de uitvoering wordt sinds jaren de werkwijze gevolgd zoals deze verwoord is in het Beleidskader Faunabeheer voor overwinterende ganzen en smienten. Er is hierbij gebruik gemaakt van een tweedeling voor beheer en schadebestrijding. In hoofdzaak komt het er op neer dat de provincie Noord-Holland voor het passief beheer, ganzenfoerageergebieden heeft begrensd. De gebieden zijn gelegen in Polder Zeevang, Oost Waterland en in de Vechtstreek. Totaal betreft het een areaal van ca. 6075 ha. Het gebruik van de ontheffing is in de foerageergebieden uitgesloten.

Natura 2000-gebieden zijn ook uitgesloten van ontheffinggebruik. Ook als uit een NB-wet toets zou blijken dat er van een significant negatief effect geen sprake kan zijn, is het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade niet mogelijk. Het gaat in hoofdzaak om veenweidegebieden waar ganzen en smienten het etmaal rond van 1 oktober tot 1 april totale rust en bescherming wordt geboden. Vanzelfsprekend zijn werende en verjagende middelen om schade te bestrijden niet inzetbaar. Daarentegen zijn agrarische ondernemers die contractant zijn in de foerageergebieden verzekerd van een vaste financiële vergoeding. Agrarische ondernemers in het overig gebied inclusief Natura 2000-gebieden, hebben deze zekerheid niet en moeten zich voor een schadevergoeding wenden tot het Faunafonds indien zij gewasschade ondervinden.

Het gebruik van de ontheffing beperkt zich tot dit overig gebied en dient een tweeledig doel. Het gaat om een actieve en ferme inspanning om ganzen met ondersteunend afschot te verjagen, in willekeurige volgorde, naar de foerageergebieden voor ganzen en smienten en ter voorkoming, beperking en het bestrijden van landbouwschade. Het betreft alleen directe schadebestrijding waarbij de inzet van werende en verjagende middelen als voorwaarde moeten zijn ingezet waar het schadebestrijding betreft op gronden waar zgn. kwetsbare gewassen worden geteeld. In 2011 is hier geen verandering in opgetreden.

Juridische ontwikkeling

Er hebben zich geen juridische verwickelingen voorgedaan die tot stagnatie van het gebruik van de ontheffing hebben geleid.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

Uitzonderlijk in het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari voor Nederlandse begrippen bijzonder koud geweest, winterperioden met ijs en sneeuw bedekking. Binnen deze winterse periode heeft opschorting van het gebruik van ontheffing plaatsgevonden. Tot 8 januari 2011 was schadebestrijding niet mogelijk. Ganzen en smienten hebben de neiging om de sneeuw en vorstgrens voor te blijven en waren deels al uit Noord-Holland weggetrokken mede, omdat de winterse periode in de voorafgaande maand december al zijn intrede had gedaan. Voor de FBE blijft onbekend of deze winterse perioden effect op de populaties en/of de schadeontwikkeling heeft gehad. Wel is het zo dat:

- wanneer de dooi intreedt het ijs in de teeltlaag smelt;
- de onderlaag nog bevroren is en dus het smeltwater niet wordt afgevoerd;
- de teeltlaag veranderd in een prutlaag;
- bij vraat het grasgewas met wortel en al beschadigd.

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is geen projectmatige benadering, anders dan in het FBP, geweest.

Een uitzondering betreft de uitvoering, voor wat betreft de ganzen, rondom de Luchthaven Schiphol. De verslaglegging hier over staat apart vermeld.

Uitgifte van machtiging en rapportage over het gebruik van de machtiging

In het provinciaal beleid is opgenomen dat een machtiging niet langer geldig kan zijn dan zes maanden.

De ontheffing wordt binnen een kalenderjaar alleen in het eerste en het vierde kwartaal gebruikt. De FBE heeft dus twee maal zoveel werk aan het doorschrijven (machtigen) van de ontheffingen en het verwerken van rapportages. Natuurlijk geldt dit ook voor de aanvrager en gebruiker van een machtiging.

- De machtigingen die per 1 oktober 2010 zijn uitgegeven hebben een geldigheidsduur tot 1 april 2011 meegekregen.
- De machtigingen die per 1 oktober 2011 zijn uitgegeven hebben een geldigheidsduur tot 31 december 2011 meegekregen.

Een optie zou kunnen zijn om de machtigingen voor twee maal drie maanden uit te geven. Hiermee wordt allereerst het onbegrip aangaande de opgave van twee rapportages (onnodige bureaucratie) weggenomen en halveert ook het werk m.b.t. het gebruik van deze ontheffing van de FBE.

Voor beide partijen, de FBE en de gebruikers van de ontheffing geeft deze voorstelling van zaken een verminderde bureaucratische overlast.

Afschot in de provincie Noord-Holland

Overwinterende ganzen en smienten	Smient	Kolgans	Grauwe gans
Beleidskader Faunabeheer 2007	7.948	1.153	7.970
Beleidskader Faunabeheer 2008	10.184	3.515	11.383
Beleidskader Faunabeheer 2009	0	0	0
Beleidskader Faunabeheer 2010	5.196	2.337	9.264
Beleidskader Faunabeheer 2011	10.700	6.908	18.836

De financiële lasten m.b.t. schadebestrijding

In het jaarverslag van 2010 schreef de FBE het volgende:

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages kan mogelijk verbeterd worden. E.e.a. hangt nauw samen met de communicatie tussen grondgebruikers, WBE's, jagers, de FBE en het Faunafonds. De communicatie tussen jager (WBE lid) en grondgebruiker moet vroegtijdig plaats vinden. De grondgebruiker moet op de hoogte zijn van de WBE aanvraag waarbij het de grondgebruiker duidelijk moet zijn dat in het gehele veld van de jachthouder door het gebruik van de ontheffing, maatregelen passend kunnen worden uitgevoerd.

In een onnodig aantal gevallen kiest de grondgebruiker er namelijk voor de zekerheid zelf ook nog voor om het gebruik van de ontheffing aan te vragen. Dit doet de grondgebruiker omdat deze door het Faunafonds verantwoordelijk voor zijn inspanningsverplichting wordt gehouden. Het gevolg is dat er meer aanvragen worden gedaan dan strikt noodzakelijk is, daarmee wordt de FBE niet alleen met de uitgifte belast maar ook met het innen van rapportages en het elimineren van doublures in de rapportage. Ook de uitgifte van een machtiging die geldig is in het eerste en vierde kwartaal geeft een besparing, niet alleen financieel maar ook verlicht het de werkdruk.

In 2011 heeft zich geen verandering voorgedaan in deze situatie. Gesprekken tijdens bijeenkomsten met alle partijen geven aan dat er voor "het eigen gelijk" wordt gekozen. Er is wel begrip voor elkaar, maar toch. Het Faunafonds is verantwoordelijk voor de schadevergoedingen (gemeenschapsgeld) en de FBE is verantwoordelijk voor het gebruik van ontheffingen (ontheffing om een inheems beschermde diersoort te kunnen doden).

Er is een discussie over wiens beleid prevaleert maar gezien de gescheiden verantwoordelijkheden is er geen uitkomst anders dan dat alles bij het oude blijft. Voor 2012 zal de FBE de machtigingen voorzien van een nieuw voorschrift. Dit voorschrift zal de aanvrager/gebruiker van een machtiging verplichten om een afschrift te verstrekken aan de grondgebruikers om daarmee te voorkomen dat deze, om zich in te dekken voor het Faunafonds, voor zichzelf ook nog eens een (doublerende) aanvraag om machtiging instuurt. Met dit voorschrift hoopt de FBE een aanzienlijk aantal (onnodige) machtigingaanvragen te voorkomen.

Schade

Het schadebeeld voor 2011 is op dezelfde wijze tot stand gekomen als in voorgaande jaren. De schade, ontstaan in de winter en afgetaxeerd in de zomer komt ten laste van de in de winter verblijvende ganzen.

De door het Faunafonds getaxeerde schade staat in onderstaande tabellen. Het gaat om ca. 90 % grasland, ca 4 % aardappelen en overige producten < 1 %

Schade overzicht winterperiode Noord-Holland

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Grauwe gans getaxeerd bedrag in €	525.681	674.892	758.795	781.117	1.306.806

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Kolgans getaxeerd bedrag in €	98.131	174.905	181.253	212.382	289.935

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Smient getaxeerd bedrag in €	343.264	371.972	307.568	240.807	502.241

Taxaties in ganzenfoerageergebieden zijn niet inbegrepen. Deze schades zijn wel gebaseerd op dezelfde wijze van taxeren maar de cijfers zijn niet afkomstig van het Faunafonds. In de bijlage staan de opgaven (voorlopige) van in behandeling (Dienst Regelingen) genomen schadedossiers.

Taxaties, gedaan op gronden die in agrarisch gebruik zijn, in Natura 2000 zijn bij de FBE niet als zodanig herkenbaar..

Faunatelling

Voor het gebruik van de ontheffing hoeft FBE zich niet te baseren op provinciale tellingen.

De uitvoering wordt gedaan op basis van het beheervoorstel van het Beleidskader Faunabeheer voor overwinterende Kolganzen, Grauwe ganzen en smienten.

Conclusie beheerjaar 2011

- Het aantal aanvragen voor het gebruik van de ontheffing is onevenredig hoog door onnodige aanvragen.
- Beleidsmatig is bepaald dat een machtigingen maximaal zes maanden geldig mag zijn. De FBE kiest vooralsnog voor de uitgifte van twee machtigingen per kalenderjaar, één voor het eerste kwartaal en één voor het vierde kwartaal.
- Het gebruik en de frequentie van het gebruik van het aantal machtigingen is in 2011 in het eerste kwartaal afgenomen i.v.m. de winterse weersomstandigheden.
- Het bedrag van de landbouwschade voor de overwinterende grauwe gans, de kolgans en de smient, de soorten waarvoor de FBE ontheffing heeft ontvangen, is aanzienlijk toegenomen.
- Schadebestrijding binnen de begrenzing van beschermde natuurmonumenten, Natura 2000-gebieden en foerageergebieden met gebruik van de ontheffing is uitgesloten.

Aanbevelingen voor de provincie en voornemens van de FBE.

- De FBE adviseert de provincie om bij de eerste gelegenheid de beleidsnota Flora- en faunawet aan te passen en in nieuw geformuleerd beleid het gebruik van de machtiging niet meer te limiteren tot een gebruik van zes maanden. In plaats daarvan adviseert de FBE de provincie om de geldigheid van een afgegeven machtiging te laten bepalen (in de regel geen jaaroverschrijdende machtigingen) door de FBE.
- Met betrekking tot het bovenstaande stelt de FBE zich voor dat er twee rapportages worden ingewonnen. Een eerste rapportage kan worden ingewonnen aangaande het gebruik van de machtiging over het eerste kwartaal. Een tweede rapportage kan worden ingewonnen aangaande het gebruik van de machtiging over het vierde kwartaal.
- De FBE zal naar de achterban communiceren dat machtigingen meer zorgvuldig moeten worden aangevraagd en zal een voorschrift op de machtiging toevoegen waarmee de aanvrager/gebruiker van de machtiging verplicht wordt om een afschrift aan de grondgebruikers te overhandigen.

4. Overzomerende (jaarrond verblijvende) ganzen

Het gebruik van de ontheffing

De maatregelen die met de ontheffingen konden plaats vinden beperkten zich tot afschot van broedparen van grauwe ganzen tussen 1 februari en 1 april, getalsmatig afschot van grauwe ganzen tussen 1 april en 1 oktober, ondersteunend (aan verjagen) afschot van grauwe ganzen en kolganzen en tussen 1 mei en 1 oktober, ondersteunend (aan verjagen) afschot van brandganzen. Afschot als ondersteuning van het verjagen beperkt zich tot plaatsen waar deze ganzensoorten schade veroorzaakten.

In het Faunabeheerplan staat een pakket aan maatregelen genoemd waarmee de grauwe ganzenpopulatie in aantal kan worden verminderd. Het betreft hier een maatregelenpakket dat in zijn geheel zal moeten worden uitgevoerd om het beoogde doel, de vermindering van schade, te kunnen bereiken.

De maatregelen in het Faunabeheerplan, het terugbrengen van de populatie naar 11.000 grauwe ganzen w.o. 1300 broedparen en het voorkomen en bestrijden van schade door grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen die worden uitgevoerd zijn:

- Het zoeken van nesten en het behandelen van eieren van alle ganzensoorten wordt uitgevoerd.
- Het afschot van broedparen grauwe ganzen wordt (lokaal) uitgevoerd.
- Het verjagen met ondersteunend afschot van grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen om landbouwschade te voorkomen, wordt uitgevoerd.
- Het getalsmatig afschot van grauwe ganzen wordt (met ingang van juni 2011) uitgevoerd.
- De maatregelen in het Faunabeheerplan waarvoor nog geen ontheffing is ontvangen.
- Het getalsmatig afschot van kolganzen en brandganzen is (nog) niet uitgevoerd.
- Het vangen en doden van grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen is (nog) niet uitgevoerd.

Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten van ontheffinggebruik. Ook als uit een NB-wet toets zou blijken dat er van een significant negatief effect geen sprake kan zijn, is het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade niet mogelijk.

Juridische ontwikkeling

Tegen de ontheffing voor het doden van broedparen is in 2010 bezwaar en beroep aangetekend. Tijdens de beroepsprocedure is het maatregelenpakket als zodanig door de rechtbank erkend, waarbij ook de onderlinge verbanden om door een “èn-èn” toepassing van het maatregelenpakket, de ontheffing rechtvaardigen. De beslissing in de uitspraak was dan ook voor de provincie positief. Om een hoger beroep is door bezwaarmakers niet verzocht. Het GS besluit (mei 2011) om ontheffing te verlenen voor de beperking van het aantal grauwe ganzen (“èn-èn” toepassing van het maatregelenpakket) is dan ook niet aangevochten.

Om de populatie grauwe ganzen te verminderen in aantal heeft de provincie de bevoegdheid om alle verboden in art 9 van de Flora- en faunawet te ontheffen. Ook het vangen van ganzen valt hieronder. De provincie wordt echter gehinderd om de FBE toestemming te geven voor een middel om de gevangen ganzen te kunnen doden. Er werd gedurende het jaar 2011 eenvoudigweg geen adequaat middel in art. 5 van het Besluit beheer en schadebestrijding dieren genoemd.

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is veel belangstelling voor de problematiek rondom de steeds maar verder groeiende ganzen populatie waarbij de grauwe gans, door de omvang van de populatie, het meest in de belangstelling staat. Het zijn niet alleen de partners binnen de FBE die zich zorgen maken. Inmiddels zijn er gemeenten zoals Texel en de Zijpe die al maatschappelijke initiatieven hebben ontplooid om de groei van de ganzenpopulaties te beperken en de overlast terug te dringen. De FBE begrijpt dit en vindt het belangrijk dat de besprekingen op georganiseerde bijeenkomsten kunnen bijdragen tot oplossingen alsmede het maatschappelijk draagvlak te vergroten om maatregelen te kunnen nemen.

Het initiatief van **Zijpe** heeft geleid tot workshops waarbij vraagstukken werden besproken over het al dan niet nemen van maatregelen en zo ja, welke maatregelen het meest effectief zouden kunnen zijn. Ook is binnen zeer gemêleerde samenstelling zoals wetenschappers, politici, ambtenaren, beheerders, belanghebbenden, uitvoerders en critici, gediscussieerd over de mogelijkheden van andere bevredigende oplossingen. De FBE heeft hierin geparticipeerd in workshops, op 6 december 2010 en 7 maart 2011 en de ambtelijke voorbereidingen hiervan. De bijdrage van dit initiatief om tot oplossingen te komen moet voornamelijk gezocht worden in het maatschappelijk participeren. Groeperingen in de samenleving, die normaliter geen enkel probleem ondervinden van ganzenoverlast worden geconfronteerd met groeperingen die en in toenemende mate, wel schade en overlast ondervinden. Ondanks (of dankzij) de pluriforme samenstelling krijgt de discussie een wending, gericht om tot oplossing te komen.

In het jaarverslag van 2010 schreef de FBE het volgende:

*Het initiatief van **Texel** vindt zijn oorsprong in de vangacties in 2008. Deze vangacties waren uit oogpunt van het verminderen van de populatie grauwe ganzen en het terugbrengen van de landbouwschade succesvol. Daarentegen was de emotionele weerstand tegen het “vergassen “ van gevangen ganzen groot. Op Texel zelf is toen het initiatief genomen om met een breed gezelschap, w.o. LTO, SBB, Natuurmonumenten, provincie en Rijk, onder coördinatie van het geconsulteerde bureau “Wing”, gezamenlijk met de ILG gebiedscommissie een traject uit te werken wat ertoe zou moeten leiden het aantal grauwe ganzen, conform het Faunabeheerplan, te verminderen. Dit initiatief groeide vervolgens uit tot een “pilotproject” waarbij naast genoemde partijen ook ambtenaren van het ministerie (LNV nu EL&I) in een “stuurgroep” zijn betrokken. De insteek: het terugbrengen van het aantal grauwe ganzen door deze te vangen en te doden met een wettelijk geoorloofd middel. Dit laatste, het dodingsmiddel, is tot op heden niet beschikbaar. De rol van de FBE is die van het aanvragen van een ontheffing die o.a. het vangen en doden van grauwe ganzen mogelijk moet maken. De rol van de provincie (deelnemer in de stuurgroep) is die van het schrijven van een ontheffing die dit mogelijk moet maken. De rol van de rijksambtenaren is die van het doen van wetaanpassing-voorstellen om de minister (nu de Staats Secretaris) te bewegen een geschikt dodingsmiddel in de wet te laten opnemen of anderszins legaal te kunnen laten gebruiken. Naar het middel Co2 is onderzoek gedaan door het bureau Alterra (rapport 338A) en de uitkomst van dit onderzoek luidt dat dit een geschikt dodingsmiddel zou kunnen zijn.*

In het ambtelijk overleg hierover heeft de FBE geparticipeerd en aanvullende onderbouwing geleverd voor ontheffing om ook vangacties mogelijk te maken. De zorg van het begin af aan is echter het gebrek van een wettelijk toegestaan middel om gevangen ganzen te kunnen doden.

Voor 2011 is aan het bovenstaande niets toe te voegen.

In 2011 is het concept verslag opgemaakt. Inmiddels (2012) is het verslag definitief.

Uitgifte van machtigingen en rapportage over het gebruik van de machtigingen.

In het provinciaal beleid is opgenomen dat een machtiging niet langer geldig kan zijn dan zes maanden. Gezien de periode dat van de ontheffing gebruik wordt gemaakt kan worden er altijd sprake van een aaneengesloten periode niet langer dan zes maanden die binnen het kalenderjaar valt. Aanvankelijk werd zowel door de FBE als uitvoerders verwacht dat per 1 april de ontheffing, om gequoteerd grauwe ganzen te kunnen doden, beschikbaar zou zijn. Gezien het korte tijdstraject is het gebruik (de machtiging) van deze ontheffing door wildbeheereenheden (WBE's) over het algemeen tijdig aangevraagd. De FBE heeft deze verwachting ook uitgedragen naar haar achterban die belast is met de daadwerkelijke uitvoering. De verwachte ontheffing is uitgebleven tot aan de laatste week van mei. Jachtaktehouders, in de veronderstelling dat zij al een (WBE's) aanvraag hadden ingediend moesten bij geconstateerde schade alsnog een machtiging aanvragen van de vigerende ontheffing voor het verjagen met ondersteunend afschot van grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen om landbouwschade te voorkomen.

Met gebruikmaking van het geweer zijn ganzen gedood om landbouwschade te voorkomen, te beperken of te bestrijden.

Voor het bepalen van een afschotquotum voor Grauwe ganzen is door de FBE als volgt te werk gegaan:

Eerste (geldig t/m 31 juli) quotum afgifte # 35 % van het in april getelde aantal grauwe ganzen # 14.448

Tweede (geldig van 1 augustus tot 1 oktober) quotum afgifte # 35% van het op 16 juli getelde aantal grauwe ganzen # 27.630.

Totaal gequoteerde aantal grauwe ganzen is 42.078 waarvan 30.024 zijn geschoten t.b.v. het voorkomen van landbouwschade en 7.055 geschoten t.b.v. de veiligheid van het luchtverkeer. (hoofdstuk Ganzenbeheer rondom de Luchthaven Schiphol)

totaal	Grauwe gans	Kolganzen	Brand gans	**Canadese gans	Boeren gans	Nijlgans	nesten	eieren
2007	6.394	45	142	819	977	3.791	2.989	16.739
2008	15.198	76	164	675	821	2.262	7.122	43.228
2009	3231	37	0	307	5	719	15.520	91.549
2010	11.191	232	203	648	112	2069	22.787	122.397
2011	30.024	31	274	1689	164	899	10.619	64.029

De provinciale vrijstellingsverordening heeft het mogelijk gemaakt om ganzennesten te zoeken en eieren te behandelen om "uitkomen" te voorkomen. Er zijn in hoofdzaak twee methoden gebruikt om eieren te behandelen. De meest voorkomende behandeling is het prikken van een gaatje in de eierschaal. Een andere methode is het dompelen van eieren in maïskiemolie. Het "schudden" van eieren op grote schaal is in mindere mate toegepast.

Genzensoort	nesten 2009	eieren 2009	nesten 2010	eieren 2010	nesten 2011	eieren 2011
Grauwe ganzen	12.759	75.914	19.392	104.373	9.262	55.323
Kolganzen	0	0	0	0	0	0
Brandganzen	1134	4589	2297	10836	1082	6481
Verwilderde boerenganzen	423	3306	329	1939	65	521
Canadese ganzen	593	2935	453	2926	104	545
Nijlganzen	495	4108	312	2311	106	1159
Onbenoemde ganzen	116	697	0	0	0	0
Totaal	15.520	91.549	22.787	122.397	10.619	64.029

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages zijn evenals in 2010 voor de gebruikte ontheffing hoog uitgekomen. In 2011 heeft de FBE extra arbeidskracht in moeten huren om niet verstrekte rapportages te kunnen achterhalen.

Schade

Het schadebeeld voor 2011 is op dezelfde wijze tot stand gekomen als in voorgaande jaren. De landbouwschade, ontstaan in de zomer en afgetaxeerd in het najaar is ten laste van de, in de zomer verblijvende ganzen.

De door het Faunafonds getaxeerde landbouwschade staat in onderstaande tabellen. Het gaat om ca. 85 % grasland, ca 8 % groente en overige producten < 1 %.

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Grauwe gans getaxeerd bedrag in €	272.443	350.844	590.788	776.387	1.139.305

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Kolgans getaxeerd bedrag in €	12.394	10.325	9.012	16.351	19.688

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Brandgans getaxeerd bedrag in €	3.702	6.089	5.524	10.498	39.872

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Canadese gans getaxeerd bedrag in €	11.594	1.966	5.764	1.284	8.568

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Nijlgans getaxeerd bedrag in €	650	1.339	5.469	2.892	5.738

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
Boeren gans getaxeerd bedrag in €	186	366	1.782	407	1.557

In het jaarverslag van 2010 schreef de FBE het volgende:

Hoewel schade aan natuurwaarden plaats vindt valt dit moeilijk te kwantificeren. Het is voor de FBE duidelijk dat inspanningen die door beheerders worden gedaan om hun natuurdoelstellingen te behalen gehinderd worden door schade die grote groepen ganzen kunnen aanrichten. Herstel op natuurlijke wijze vindt niet altijd plaats. Om de natuurdoelstelling in stand te kunnen houden zijn soms werkzaamheden (gemechaniseerd) nodig om schade te herstellen. Dit lukt niet altijd. Overbemesting in water kan een flora en fauna diversiteit decimeren en het beoogde biotoop voorgoed veranderen. Overbegrazing tot het niveau van het vernietigen van zode- en wortelstructuur is er de oorzaak van dat een bijzondere humuslaag door regen wegspoelt en/of door wind wegstuift. De specifieke florasamenstelling, het te beschermen natuurdoel, kan dan voorgoed verdwijnen.

Schade aan natuurwaarde is in het teamoverleg "Pilotproject ganzen op Texel" veelvuldig aan de orde geweest. Natuurschade is ook door de beheerders zichtbaar gemaakt tijdens werkbezoeken. Echter, een schade kwantificering is (nog) niet bekend. Nu de FBE in de gelegenheid is om de populatie grauwe ganzen in aantal te verlagen zal naast de landbouwschade naar verwachting ook de natuur profiteren van een verminderd schade-effect.

Faunatelling

FBE voorjaarstelling, in principe de eerste zaterdag in april

jaartal	Opp. In ha. tel gebied	Aantal tellers	Aantal Grauwe ganzen	Gemiddeld aantal Grauwe ganzen per 100 ha.	Geteld aantal Kol-ganzen	Geteld aantal Verwilderde ganzen	Geteld aantal Nijlganzen	Geteld aantal Canadese ganzen	Geteld aantal Brandganzen	Geteld aantal Indische ganzen
2008	81.708	241	47.932	58,66	2.468	2.187	4.049	1.800	3.406	22
2009	98.054	529	28.464	29,21	2.597	2.112	3.938	1.478	3.062	59
2010	113.647	580	39.121	34,42	2.288	2.959	4.707	3.565	8.172	60
2011	111.252	580	44.138	39,67	3.845	2.258	5.019	4.272	18.608	74

Midzomertelling, in principe de derde zaterdag in 2011 van elk volgend jaar.

Soort	Totaal aantal	Soort	Totaal aantal
Rietgans	2	Canadese gans	4.709
Kolgans	6	Rotgans	7
Verwild. gans	3.787	Brandgans	7.372
Grauwe gans	78.945	Nijlgans	2.393
Indische gans	7	Canadees x Grauwe hybride	1
sneeuwvangans	2	Canadees x Brand hybride	476
Rietgans	2	Kolgans x Grauwe hybride	8

Conclusie beheerjaar 2011.

- Het aantal aanvragen voor het gebruik van de ontheffing voor directe schadebestrijding is voorafgaand in aanvang van het seizoen laag gebleven omdat uitvoerders in de veronderstelling waren dat er per 1 april een ontheffing met afschotquotum zou worden afgegeven. Geleidelijk is de aanvraag toegenomen om directe schadebestrijding mogelijk te maken en is het aantal aanvragen opgevoerd waarbij aangetekend dient te worden dan dit ook gepaard ging met doublerende aanvragen.
- Medio juni zijn de machtigingen van de ontheffing met afschotquotum door de FBE afgegeven.
- Het door de FBE toebedeelde afschotquotum van 42.078 grauwe ganzen is op 4.999 exemplaren na behaald.
- Het bedrag van de landbouwschade is toegenomen.

Aanbevelingen voor de provincie en voornemens van de FBE.

In het jaarverslag van 2010 staat: *Ervan uitgaande dat een FBE een samenwerkingsverband van jachthouders is, zou verwacht mogen worden dat de complexiteit van het inmiddels tot maatschappelijk probleem geworden grauwe ganzenprobleem, in het ontheffingsgebruik collectief zou moeten worden opgelost. Hier is niets van terechtgekomen.* In 2011 is een flinke stap voorwaarts gemaakt. Eind mei ontving de FBE een ontheffing die het mogelijk maakt om gequoteerd en volgens richtlijnen grauwe ganzen te doden. Feitelijk is dit de eerste stap geworden waarmee het FBE-collectief zelf aan zet is gekomen. Het kunnen doen van vangacties tijdens de ruiperiode is een nog te nemen volgende stap. De FBE dringt er bij GS dan ook op aan om zich in te spannen dat deze stap, de laatste maatregel uit het FBP die nog niet kan worden uitgevoerd, ook door de FBE genomen kan worden. Een daartoe geschreven ontheffing is onontbeerlijk.

5. Ganzenbeheer rondom de Luchthaven Schiphol

Het gebruik van ontheffing en aanwijzing en vrijstelling

De benodigde ontheffingen en aanwijzingen zijn door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland rechtstreeks en per organisatie gegeven aan de uitvoerende organisaties. Het betreft ontheffingen voor het doden van ganzen inclusief verwilderde gedomesticeerde en hybridogene afstammelingen van de grauwe gans. Ook is er per organisatie een aanwijzing verstrekt voor het doden van Nijlganzen, een landelijke vrijstelling voor het doden van Canadese ganzen en een provinciale vrijstelling voor het zoeken van ganzennesten en het behandelen van eieren teneinde deze niet uit te laten komen. In de besluitvorming is opgenomen dat de ontheffing en de aanwijzing uitsluitend in een daartoe, op kaart aangegeven begrensde zone kan worden gebruikt.

Juridische ontwikkelingen

Deze hebben zich aangaande de besluitvorming niet voorgedaan.

De Onderzoeksraad voor de Veiligheid heeft, naar aanleiding van een incident (2010) met een verkeersvliegtuig van Air Maroc, in een interview een beroep gedaan op de FBE om gegevens uit te wisselen en de FBE geraadpleegd aangaande hun conceptverslag.

Winterse weersomstandigheden

Winterse weersomstandigheden zijn geen aanleiding geweest om de ontheffing op te schorten. Schiphol ontheffingen worden door PNH niet opgeschort..

Projectmatig initiatief

In december 2007 zijn er initiatieven ontplooid om collectief maatregelen uit te voeren met als enig doel het terugbrengen van het risico van aanvaringen tussen ganzen en vliegtuigen.

Sinds 2008 is aanpak en aansturing geformuleerd in een gezamenlijk "Overleg Schiphol" en zijn door GS ontheffingen verstrekt voor het doden van Grauwe ganzen, verwilderde gedomesticeerde ganzen en hybridogene varianten. In een later stadium is een aanwijzing gedaan voor het doden van Nijlganzen.

In genoemd overleg participeren naast de FBE de volgende partijen: De beheerders van SBB en LNH, De WBE's Zaanstreek e.o., Wijckermee, Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Amstelland. De beheerders van het Amsterdamse Bos en van recreatie Amstelland. De wegbeheerder RWS en de terreinbeheerder van vliegveld Schiphol. De provincie heeft in 2011 de voorzitter voor de bijeenkomsten geleverd. In 2011 zijn er zeven bijeenkomsten geweest in de avonduren. De deelnemende organisaties die de uitvoerende taken naast hun bestaande kerntaken uitvoeren en dit veelal ook nog vrijwillig doen mogen gezien de aard en verscheidenheid, als "betrokken" worden genoemd. Gezien echter het belang voor de veiligheid van de luchtvaart moet men zich afvragen of dit voldoende is. Naar de mening van de FBE is dit niet het geval en dit is ook de algemene mening van betrokkenen met een verantwoordelijkheid in deze. GS heeft dan ook de behoefte gehad om een evaluatie te houden. De strekking van de conclusies luiden onder andere:

- Het schrijven van een Plan van Aanpak dan wel een Faunabeheerplan Ganzen rondom Schiphol.
- De uitvoering door de FBE te laten coördineren.
- Daartoe de ontheffingen aan de FBE te doen toekomen.
- Naast de bestaande maatregelen ook in te zetten op het vangen van ganzen.

Vanuit het Schipholoverleg zelf is het initiatief ontwikkeld om in het overleg een scheiding aan te brengen. In 2012 zal er een Uitvoering- en Beleidoverleg worden ingevoerd.

Vanuit een bestuurlijk echelon is de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (NRV) in het leven geroepen.

De FBE heeft daar geen zitting in. Vertegenwoordigers van deelnemende partijen in de FBE echter wel. De FBE beperkt zich in dit verslag echter tot de eigen deelname in dit initiatief. Een initiatief voornemen is het schrijven van een Faunabeheerplan ganzenbeheer rondom Luchthaven Schiphol. Besprekingen over de financiering zijn reeds in gang gezet.

rapportage over het gebruik van de ontheffingen, aanwijzing en vrijstelling.

Onderstaand de resultaten van gevonden nesten, behandelde eieren en geschoten ganzen per soort. Deze cijfers zijn ook ondergebracht in de tabel in het hoofdstuk "Overzomerende (jaarrond verblijvende) ganzen".

jaar	Grauwe ganzen			Brandganzen			Boerenganzen / hybriden		
	nesten	eieren	afschot	nesten	eieren	afschot	nesten	eieren	afschot
2008	1229	7103	3309	8	48	0	28	250	106
2009	2201	14265	3151	38	207	0	142	989	3
2010	3162	18408	4958	54	462	0	64	399	84
2011	4032	21940	7055	57	367	34	30	179	155

jaar	Canadese ganzen			Nijlganzen			Rietgans		
	nesten	eieren	afschot	nesten	eieren	afschot	nesten	eieren	afschot
2008	7	42	56	85	530	461	0	0	2
2009	21	118	23	190	1556	719	0	0	0
2010	8	54	81	110	798	820	0	0	9
2011	8	55	270	80	584	1744	0	0	12

jaar	Kolganzen		
	nesten	eieren	afschot
2008	0	0	8
2009	0	0	2
2010	0	0	65
2011	1	7	171

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. deelname aan het Schiphol overleg beperken zich tot reis- en verblijfkosten. Uitvoerders worden tegemoet gekomen in de kosten met een vergoeding voor hun inspanningen. De kosten zijn gerelateerd aan de kosten van afschot en het zoeken van ganzennesten. De provincie financiert dit door de FBE te voorzien van een daarvoor bestemd budget. Tot 2009 was dit budget toereikend maar voor 2010 en 2011 is er een aanpassing gemaakt van het gebied dat geldt als de "Schiphol-zone". In deze nieuwe Schiphol-zone is een aanzienlijk broed- en verblijfgebied van ganzen toegevoegd met als gevolg dat er meer ganzennesten worden gevonden en het afschotniveau hoger is komen te liggen. Het betrof echter een voorschotbudget. In 2012 zal pas blijken of dit budget voldoende zal zijn en zo nodig worden aangepast.

Schade

Aanvaringen tussen ganzen en vliegtuigen beperken zich tot enkele incidenten. Echter door het relatief grote gewicht van een gans is het risico van een ongeval als gevolg van een dergelijke aanvaring reëel te noemen.

De FBE heeft geen inzicht in de schadeomvang aan vliegtuigen als gevolg van aanvaring met ganzen. Het incident met Air Maroc is bekend maar het is niet aan de FBE om uitspraken over de omvang van schade te doen. Wel heeft de FBE het (concept) onderzoeksrapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid bestudeerd en zich op de hoogte gesteld van de bevindingen in het rapport.

T.z.t zal de FBE de inhoud van het definitieve rapport gebruiken ter onderbouwing in het Faunabeheerplan ganzenbeheer rondom Luchthaven en de daaruit voortvloeiende aangevraagde ontheffing(en).

Faunatelling

Uit tellingen in het kader van onderzoeken, onder meer van bureau Waardenburg, is gebleken dat er interprovinciaal in een cirkel van ca 20 km rondom Schiphol ca 40.000 - 50.000 ganzen voorkomen. Het gaat dan om het grondgebied van Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland dat gelegen is in de telzone.

6. Meerkoet

Het gebruik van de ontheffing

Er is ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Het betreft alleen directe schadebestrijding waarbij de inzet van werende en verjagende middelen als voorwaarde moeten zijn ingezet waar het schadebestrijding betreft op gronden waar zgn. kwetsbare gewassen worden geteeld.

Nestbehandeling is niet mogelijk op basis van de provinciale vrijstellingsverordening. **Natura 2000-gebieden** zijn uitgesloten van ontheffinggebruik. Ook als uit een NB-wet toets zou blijken dat er van een significant negatief effect geen sprake kan zijn, is het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade momenteel niet mogelijk

Juridische ontwikkeling

Deze hebben zich aangaande de besluitvorming niet voorgedaan.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

In het beheerjaar 2011 is een winterperiode met ijs en sneeuw bedekking (tot 8 januari 2011) oorzaak geweest dat schadebestrijding niet mogelijk was. In de praktijk betekende dit dat nagenoeg de gehele maand januari geen schadebestrijding heeft plaats gevonden.

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is geen projectmatige benadering, anders dan in het FBP geweest.

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages zijn conform de verwachting.

Uitgifte van machtigingen en rapportage over het gebruik van de machtigingen.

Het aantal machtigingen dat gebruikt is om meerkoeten te mogen doden met als doel het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade is gering. Het aantal aanvragen om machtiging is echter groter. De ontheffing is echter niet toereikend om alle aanvragen te kunnen omzetten in een machtiging. De ontheffing beperkt zich tot een beperkt aantal WBE-gebieden waarin een schaderelatie, meerkoet in combinatie met een gewas, als grondslag voor de tekst in de ontheffing geldt. Het aantal WBE-gebieden waar een dergelijke combinatie voorkomt neemt echter toe.

Meerkoet	Afschot
Totaal 2007	345
Totaal 2008	278
Totaal 2009	0
Totaal 2010	24
Totaal 2011	124

Schade

Het betreft schade aan grasland w.o. pas ingezaaid grasland.

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	2.232	4.476	5.005	1.164	4.010

Faunatelling

Het tellen van meerkoeten maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

In het Faunabeheerplan wordt niet gestreefd naar een populatieregulatie om de landbouwschade te verminderen. Er is geen vrees dat de gunstige staat van instandhouding van de soort gevaar loopt. De FBE verlaat zich op de telcijfers van het Sovon en de midwintertelling van de Wildbeheereenheden in Noord-Holland.

Conclusies beheerjaar 2011

- Het aantal machtigingen en het daarmee gerelateerde afschot neemt af.
- In een reeks van jaren 2005-2011 constateert de FBE een onstabiel schade patroon. Uitschieters komen voor rekening van schadegevallen in gebieden waar de ontheffing niet geldig is.
- Het aantal aanvragen in WBE-gebieden, waar de ontheffing niet geldig is, neemt toe.

Aanbevelingen voor de provincie en voornemens van de FBE.

De FBE is voornemens om een amendement op het Faunabeheerplan te schrijven en dit amendement aan GS te goedkeuring voor te leggen. In dit amendement zal worden ingegaan op de onderbouwing in het FBP voor die WBE gebieden waar sinds 2009, conform de schaderegistratie van het Faunafonds meerkoeten schade hebben aangericht.

7. Ekster

Het gebruik van de ontheffing

Er is geen vrijstelling, aanwijzing of ontheffing om eksters te kunnen doden.

Juridische ontwikkeling

Deze hebben zich aangaande de besluitvorming niet voorgedaan.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

Niet van toepassing

Projectmatige uitvoering

Er is geen projectmatige, anders dan in het FBP, benadering geweest.

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, beperken zich tot de tijd die verloren gaat met het telefonisch afhandelen van vragen aangaande het voorkomen van schade.

Het gebruik van de ontheffing

Er is geen ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken of te bestrijden.

datum	Aantal gedode eksters
2007	Geen ontheffing
2008	Geen ontheffing
2009	Geen ontheffing
2010	Geen ontheffing
2011	Geen ontheffing

Schade

Met name in de fruitteelt is er schade.

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	83	1.401	1.678	2.364	5.640

Faunatelling

Het tellen van eksters maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

8. Damhert

Het gebruik van ontheffing en aanwijzing en vrijstelling in Zuid-Kennemerland

In 2011 is geen ontheffing beschikbaar geweest.

Binnen het AWD wordt geen afschot in het kader van beheer gevoerd. Door het plaatsen van rasters gaat Waternet er vanuit dat in de toekomst het aantal damherten dat uittreedt sterk zal verminderen. Het gaat dan niet om rasters t.b.v. het beheer maar t.b.v. de verkeersveiligheid, landbouwschade en overlast.

Buiten het AWD, in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland werd de populatie tot aan eind 2009 wel beheerd. Beide gebieden maken deel uit van het leefgebied voor damherten. Uit dit gebiedsdeel treden ook damherten buiten het leefgebied naar plaatsen waar zij niet gewenst zijn. Deze niet naar het leefgebied terugkerende dieren worden niet meer beheerd. In 2010 is ontheffing afgegeven waarmee alleen de veiligheid van het wegverkeer gediend werd. De ontheffing is kortstondig in gebruik geweest. In 2011 is een integraal Faunabeheerplan voor damherten gereedgekomen. Dit plan is in februari 2011 door GS goedgekeurd. Dit plan is zowel voor de provincies Zuid- als Noord-Holland geschreven waarbij opgemerkt, dat in Zuid-Holland de planmatige uitvoering heeft plaats gevonden en in Noord-Holland niet.

Natura 2000-gebieden zijn niet uitgesloten van ontheffinggebruik.

Juridische ontwikkeling

Een ontheffing, aanvankelijk in 2009 afgegeven om landbouwschade en aanrijdingen met het wegverkeer te voorkomen is inzet geweest van een bezwaarprocedure waarbij het advies van de Hoor en Adviescommissie is gevolgd en de onderbouwing van schade aan de landbouw als ontoereikend werd beoordeeld. Medio januari 2010 is een beslissing op bezwaar genomen door de provincie. Dit resulteerde in een nieuw besluit. De bezwaarmaker kon zich niet vinden in dit besluit en heeft toen beroep ingesteld bij de sector bestuursrecht te Haarlem. De rechtbank stelde de provincie in het ongelijk. Het besluit om niet in hoger beroep te gaan berust op het toen reeds bekende voornemen om samen met de provincie Zuid-Holland een integraal Faunabeheerplan voor damherten te schrijven. Dit plan is in februari 2011 goedgekeurd, zowel in Zuid- als Noord-Holland waarbij aangetekend wordt dat in Zuid-Holland de planmatige uitvoering heeft plaats gevonden en in Noord-Holland niet.

Winterse weersomstandigheden in januari en december hebben niet direct geleid tot verhongeren van damherten. Wel is het zo dat het zoeken naar voedsel elders, heeft geleid tot uittreden van herten en daarbij zijn damherten meer risico gaan lopen. Dit heeft mede geleid tot ongelukken met het wegverkeer en zijn er herten omgekomen in hekwerken waarin zij zijn blijven hangen als gevolg van uitglijden (sneeuw en ijs) bij het overspringen.

Projectmatige uitvoering

Een projectmatige aanpak is het schrijven van een gezamenlijk Faunabeheerplan voor de provincies Zuid- en Noord-Holland. De bemoeienis van de FBE is integraal met die van beide provincies, de FBE Zuid-Holland en alle betrokken beheerders binnen een plan en leefgebied.

In 2010 is bij de provincies Zuid- en Noord-Holland het besluit genomen om tot een gezamenlijk Faunabeheerplan te komen waarin beide provincies zich kunnen vinden. De verschillende terrein beherende organisaties en particuliere grondeigenaren vinden dit een stap voorwaarts. Deze aanpak geeft de mogelijkheid om de populatie damherten als populatie te beheren en de schadelijke effecten, door het uittreden van damherten, gecoördineerd en planmatig in het gehele plan en leefgebied te bestrijden. Het plan is op 11 januari 2011 door GS goedgekeurd.

Uitgifte van machtigingen en rapportage over het gebruik van de machtigingen.

Uitgifte van machtigingen heeft niet plaats gevonden. De voorbereiding en het proces om zorgvuldig geschreven teksten voor aanvraag van ontheffingen en de ontheffingen zelf kost meer tijd dan verwacht:

In 2012 wordt gestreefd om de eerste drie van de benodigde vier ontheffingen te realiseren.

Het gaat dan om de volgende ontheffingen:

1. ter voorkoming van onnodig lijden binnen het gehele plangebied,
2. om het bereiken van een minimale stand van damherten buiten het leefgebied,
3. voor het populatiebeheer binnen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland
4. en voor het populatiebeheer binnen het AWD

damhert	Dood na aanrijding	aantal geschoten herten	
		♀	♂
2007	15	17	19
2008	7	16	21
2009	36	25	38
2010	29	0	0
2011	48	0	0

De financiële lasten

Er zijn geen machtigingen verstrekt en derhalve komen de kosten alleen voor rekening van het ambtelijk overleg en het voorbereidende werk om tot ontheffingen te komen.

Schade

Naast de meldingen van overlast binnen de bebouwde kom is volgende landbouwschade geregistreerd
Ca. 95 % betreft schade aan bloemgewassen en het overige is schade aan grasland.

jaar	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €		2.852	10.716	0	25.375

Faunatelling;

Het tellen van damherten is verlopen volgens het gangbare systeem van avond, ochtend en avondtelling.. Het voornemen van de FBE (en de FBE Zuid-Holland) om voor 2011, conform het concept "Plan damherten in Zuid- en Noord-Holland" een workshop te houden voor alle in het gebied actief zijnde terrein behorende organisaties, de WBE's en particulieren waarin o.a. afgesproken zal worden dat volgens een vast protocol geteld zal worden heeft plaatsgevonden. In 2011 betrof het aantal getelde damherten 2.312 exemplaren in de telgebieden.

Conclusies beheerjaar 2011

- Het Faunabeheerplan damherten Noord- en Zuid-Holland is door GS goedgekeurd.
- Er zijn nog geen machtigingen aangevraagd.
- Er is (nog) geen bruikbare ontheffing voor populatiebeheer voorhanden geweest.
- De populatie damherten blijft doorgroeien.
- Ondanks het plaatsen van damhertkerende rasters neemt het aantal verkeersongelukken toe.

Aanbevelingen voor/van de provincie en voornemens van de FBE.

Het voornemen om samenwerking en in overleg met de provincie een proces in te gaan om adequate aanvragen op te stellen om aanwijzing dan wel ontheffing te verkrijgen om alle maatregelen die in het FBP voor damherten genoemd staan op passende wijze uit te kunnen voeren continueert in 2012
Inmiddels (2012) zijn er voortkomend uit het proces twee besluiten genomen waarvan één onder een juridische procedure.

9. Ree

Het gebruik van ontheffing en aanwijzing en vrijstelling

Het beheer van reeën is in Noord-Holland vindt plaats in drie van elkaar gescheiden leefgebieden. In het Noorden de beboste gebieden in de Wieringermeer, in het Zuid Oosten de Gooi en Vechtstreek en in het Zuid Westen Zuid-Kennemerland. Aanwijzing en/of vrijstelling voor het doden van reeën is niet door GS verstrekt.

Binnen deze gebieden zijn geen reeën gedood met een daarvoor geschikte, aan de FBE verstrekte ontheffing. Wel heeft de provincie ontheffingen buiten de FBE verstrekt om het voor beheerders mogelijk te maken reeën te doden ten einde onnodig leiden van zieke en gewonde (verkeersslachtoffers) te beëindigen.

Juridische ontwikkeling

Een ontheffing, aanvankelijk in 2009 afgegeven om landbouwschade en aanrijdingen met het wegverkeer te voorkomen is inzet geweest van een bezwaarprocedure waarbij het advies van de Hoor en Adviescommissie is gevolgd en de onderbouwing van schade aan de landbouw als ontoereikend werd beoordeeld. Medio januari 2010 is een beslissing op bezwaar genomen door de provincie. Dit resulteerde in een nieuw besluit. De bezwaarmaker kon zich niet vinden in dit besluit en heeft toen beroep ingesteld bij de sector bestuursrecht te Haarlem. De rechtbank stelde de provincie in het ongelijk. Het gaat hier dus om een vergelijkbare procedure zoals de ontheffing damherten heeft doorgemaakt. Het besluit om niet in hoger beroep te gaan berust o.a. op het voornemen een ontheffing te verkrijgen waarbij met aanvullende informatie het beheer van de populatie reeën te kunnen uitvoeren. In 2011 heeft de FBE een aanvraag om ontheffing ingediend om populatiebeheer te kunnen uitvoeren. Het verzoek van de FBE is echter door GS geweigerd, mede omdat onvoldoende duidelijkheid gegeven kon worden m.b.t. populatiegegevens en gespecificeerde data.

Winterse weersomstandigheden

Januari en december hebben niet direct geleid tot verhongeren van reeën. In Zuid-Kennemerland worden wel relatief meer reeën dood aangetroffen maar dit kan niet alleen aan het winterse weer worden toegerekend. In ditzelfde gebied leven damherten die in deze winterse perioden voedselgedreven gedrag vertonen en het is de FBE inmiddels wel duidelijk dat de vermoedens van “het verdrijven van reeën door damherten” significant aan het worden is.

Projectmatige uitvoering

Er is geen projectmatige benadering geweest voor het beheer van reeën.

Uitgifte van machtigingen en rapportage over het gebruik van de machtigingen.

Uitgifte van machtigingen heeft niet plaats gevonden

De FBE beschikt niet over gegevens van het gebruik van ontheffingen die door de provincie buiten de FBE om aan derden zijn verstrekt.

REE 2007	Dood gevonden reeën	aantal geschoten ♀	aantal geschoten ♂
Gooi en Vecht	15	17	15
Wieringermeer	5	0	1
Zuid Kenn. Land	31	35	28
totaal	51	50	45

REE 2008	Dood gevonden reeën	aantal geschoten ♀	aantal geschoten ♂
Gooi en Vecht	58	16	16
Wieringermeer	7	10	0
Zuid Kenn. Land	21	12	10
Totaal	86	36	27

REE 2009	Dood gevonden reeën	aantal geschoten ♀	aantal geschoten ♂
Gooi en Vecht	58	0	0
Wieringermeer	15	0	0
Zuid Kenn. Land	27	0	0
Totaal	100	0	0

REE 2010	Dood gevonden reeën	aantal geschoten ♀	aantal geschoten ♂
Gooi en Vecht	70	0	0
Wieringermeer	6	0	0
Zuid Kenn. Land	40	0	0
Totaal	116	0	0

REE 2011	Dood gevonden reeën	aantal geschoten ♀	aantal geschoten ♂
Gooi en Vecht	70	0	0
Wieringermeer	6	0	0
Zuid Kenn. Land	32	0	0
Totaal	108	0	0

De financiële lasten

Er zijn geen machtigingen verstrekt en derhalve komen de kosten alleen voor rekening van het ambtelijk overleg en het aanvragen van ontheffing.

Schade

Door het plaatsen van damhertkerende rasters t.b.v. de verkeersveiligheid, landbouwschade en overlast mocht verwacht dat het aantal ongevallen ree versus auto zou verminderen. Ter plaatse is dit ook zo. Ondanks de verminderde stand van de reeënpopulatie is het aantal ongevallen relatief hoog. Buiten het AWD werd de populatie tot aan 2009 beheerd. In 2010 is echter ontheffing afgegeven waarmee alleen de veiligheid van het wegverkeer gediend werd. De ontheffing is kortstondig van kracht geweest

**2009 bloemen en voor het overige schade aan heesters.*

	2007	2008	*2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €			5.958	0	0

Faunatelling

Het tellen van reeën in Zuid-Kennemerland is verlopen volgens het gangbare systeem van avond, ochtend en avondtelling en heeft gelijktijdig plaatsgevonden met de damhertentelling. De telling in de Wieringermeer kent een eigen en jaarlijks gebruikt protocol wat vergelijkbaar is met de telling in Zuid-Kennemerland. In Gooi en Vechtstreek wordt een opgave gedaan die voorkomt uit een jaarrond gehouden telling

In 2011 betrof het aantal getelde reeën 857 exemplaren in Noord-Holland.

Conclusies beheerjaar 2011

- Er is geen bruikbare ontheffing voor populatiebeheer voorhanden geweest.
- De populatie reeën wordt niet gereguleerd anders door natuurlijke sterfte, verkeersongevallen en in het geval van Zuid Kennemerland wordt dit veroorzaakt door inter-specifieke competitie tussen reeën en damherten.
- Ondanks het plaatsen van damhertkerende rasters die ook werkend zijn voor reeën neemt het aantal verkeersongelukken met reeën toe.
- Voor de FBE blijft onduidelijk wat gedaan is met ontheffingen die buiten de FBE verstrekt zijn aan derden.
- De FBE acht het onwenselijk dat ontheffingen, buiten de FBE om, aan derden worden verstrekt.

Aanbevelingen voor/van de provincie en voornemens van de FBE.

- De FBE kan zich voorstellen dat GS een beleidsmatige positie inneemt aangaande het decimeren van reeën uit Zuid Kennemerland, veroorzaakt door inter-specifieke competitie tussen reeën en damherten. Beheerkeuzes kunnen gemaakt worden om de inter-specifieke competitie tussen damherten en reeën te beïnvloeden ten gunste van reeën.
- In navolging van het initiatief om in Zuid-Kennemerland wil de FBE ook voor de Wieringermeer en de Gooi en Vechtstreek een zgn. valwildteam oprichten.
- In Navolging van de Wieringermeer en Zuid-Kennemerland wenst de FBE initiatieven te ontplooiën om samen met lokale beheerders ook voor de Gooi en Vechtstreek een vergelijkbaar telprotocol voor reeën te ontwikkelen

10. Vos

Naast de landelijke vrijstelling om vossen tussen zonsopgang en zonsondergang te mogen doden t.b.v. het beschermen van de fauna wordt om een effectieve uitvoering te geven aan het FBP de vos in de nachtelijke uren zodanig bestreden dat, in die gebieden waar een te beschermen natuurdoel geldt, een minimale stand van de vos wordt bereikt. Dit is althans de bedoeling. Echter, omdat het gebruik van de ontheffing in beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden uitgesloten is en waar identieke doelstellingen ook haalbaar moeten zijn is er sprake van een onbevredigende situatie. De provincie Noord-Holland en de FBE realiseren zich terdege dat ook in deze gebieden, indien daar een natuurdoelstelling moet worden behaald, het gebruik van een ontheffing mogelijk moet zijn. Dit voornemen is ook uitgesproken.

Juridische ontwikkeling

De ontheffing heeft een proces van bezwaar en beroep doorlopen. In december 2010 heeft de sector bestuursrecht van de rechtbank in Haarlem in haar beslissing de provincie Noord-Holland in het gelijk gesteld. Direct daarna heeft (o.a.) de sector bestuursrecht in Leeuwarden in een beroepsprocedure met gelijkenissen zoals deze zich in Noord-Holland voordeden, de provincie Friesland in het ongelijk gesteld. Bezwaarmakers hebben deze uitspraak aangegrepen om bij de Raad van State (RvS) hoger beroep aan te tekenen tegen de beslissing van de rechtbank in Haarlem. Een zittingsdatum heeft plaatsgevonden. I.p.v. een beslissende uitspraak te doen heeft de afdeling een zgn.

verwijzingsuitspraak gedaan onder opgave van redenen. RvS heeft een tweetal vragen gesteld aan de Rechtbank voor de Benelux. Een antwoord is blijkbaar (nog) niet ontvangen. Dit heeft overigens geen schorsende gevolgen voor de vigerende ontheffing.

In het geding is het gebruik van kunstlicht om in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst vossen met het geweer (in combinatie met kunstlicht) te kunnen doden. Zolang de RvS nog geen beslissende uitspraak heeft gedaan over het gebruik van kunstlicht is tussen de provincie en de FBE afgesproken te wachten met het nemen van een besluit voor het gebruik van een ontheffing binnen de begrenzingen van beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

Het besluit van de provincie om de jacht op wildsoorten te sluiten en voor een aantal te beheren soorten het gebruik van de ontheffing op te schorten, had geen betrekking op het beheer van de vos. De weersomstandigheden zijn niet van invloed op de vos. Het voedselaanbod, verzwakte- en dode dieren, zijn onder deze omstandigheden voldoende.

Projectmatige uitvoering

Er is geen projectmatige, anders dan in het FBP, benadering geweest voor het beheer van de vos.

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages zijn conform de verwachting.

Het gebruik van de ontheffing (2005 -2009) en de Landelijke vrijstelling.

In 2010 is de ontheffing gebruikt in de perioden tussen zonsondergang en zonsopkomst en zijn de mogelijkheden die de Landelijke vrijstelling biedt gebruikt om overdag de vos te kunnen beheren. Beide regiems zijn in het leven geroepen om faunadoelstellingen te beschermen. Andere in de wet genoemde belangen worden niet gediend. De FBE neemt geen gegevens meer op van dood gevonden vossen (veelal verkeersslachtoffer). In het verleden werd dit wel gedaan om een beeld van de verspreiding van vossen in de provincie Noord-Holland te krijgen. Nu bekend is dat de vos overal, behalve op Texel voorkomt is dit niet meer nodig.

VOS	Dood gevonden	Met ontheffing en vrijstelling gedode vossen
Totaal 2007	157	405
Totaal 2008	49	496
Totaal 2009	-	153
Totaal 2010	-	443
Totaal 2011	-	751

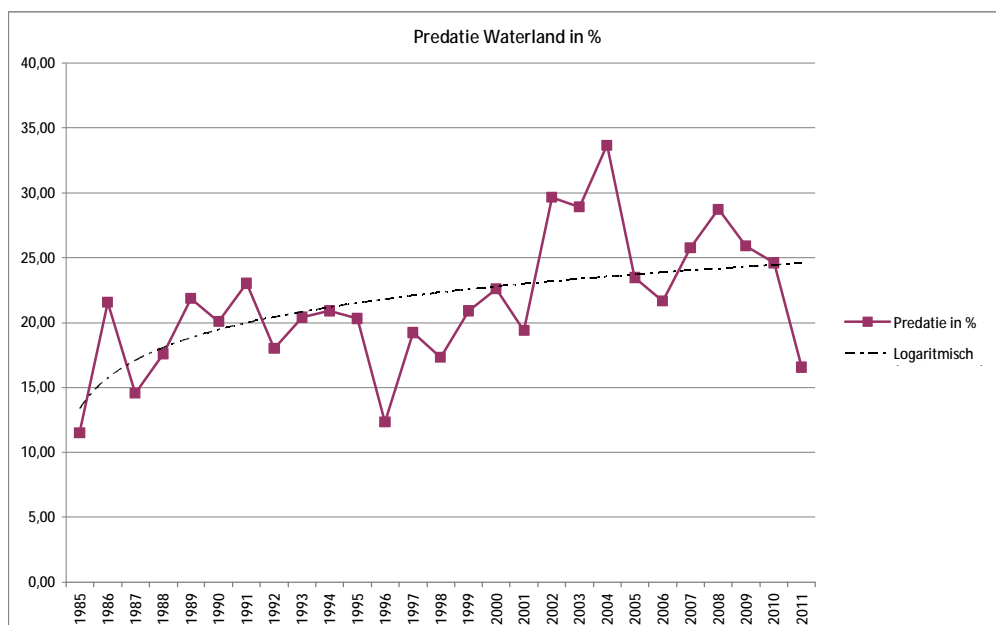
Schade aan Landbouw en Huisdieren

Er is geen schadetaxatie bekend.

Schade aan Fauna

Verontrusting door aanwezigheid van vossen is er, zoals door beheerders wordt ervaren, mede de oorzaak van dat het broedvogelareaal voor weidevogels kleiner wordt. Waar vossen uit het areaal worden weggenomen volgt herstel van het broedsucces. Indien in een veld meerdere jaren achtereen niet door weidevogels wordt gebroed is hertstel van een broedvogelpopulatie zeer moeizaam.

De onderstaande grafiek en tabel is door ANV Water, Land & Dijken beschikbaar gesteld en geeft de predatie in trend en in percentages aan van door predatoren vernielde nesten.



Jaartal	Nest predatie in %
2006	23,17
2007	25,76
2008	28,74
2009	25,94
2010	24,60
2011	16,54

Faunatelling

Het tellen van vossen is praktisch niet goed mogelijk.

De WBE's tellen elke twee jaar zgn. belopen burchten. Dat zijn vossenburchten waarvan verwacht wordt dat deze in gebruik kunnen worden genomen voor de voortplanting. In Noord-Holland worden echter veel vossen geboren en grootgebracht in nesten om de eenvoudige reden dat het graven van een burcht soms niet mogelijk is. De informatie die voortkomt uit de telling van deze zgn. burchten (en nesten) was oorspronkelijk alleen voor de FBE interessant om de verspreiding van de vos binnen de provincie in beeld te brengen. Sinds jaren is het de FBE bekend dat in de gehele provincie, met uitzondering van Texel vossen voorkomen en voegt de informatie uit het tellen van vossenburchten geen nieuwe informatie toe.

Conclusies beheerjaar 2010

- Er is een deels bruikbare ontheffing voor het beheer van vossen.
- Het gebruik van de ontheffing in beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden is uitgesloten.
- Het voornemen om in beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden de vos te beheren, t.b.v. de daar geldende natuurdoelstellingen, is door GS uitgesproken.
- In de laatste drie beheerjaren is het predatiepercentage gestaag afgenomen.
- Besluitvorming voor ontheffing in beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden is opgeschort in afwachting van de RvS uitspraak m.b.t. het gebruik van kunstlicht.

Aanbevelingen voor/van de provincie en voornemens van de FBE.

Naast beheeractiviteiten in de beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden die een NBwet vergunning vereisen is er ook ruimte om zonder een NBwet vergunning maatregelen te treffen.

In veel van deze gebieden betreft het kwalificerende broedvogelsoorten. Voor deze soorten (bodembroeders, riet- en struikzone broeders) geldt veelal een actief beschermingsregiem (VR en HR). Buiten het broedgebied en binnen het broedgebied na het broedseizoen zijn er beheermogelijkheden die geen significant negatief effect hebben op de natuurdoelen. In het Natuurbeheerplan kan dit ons inziens worden geregeld en kan het beheer van de vos als bestaand gebruik, gecompartmenteerd en naar tijd van het jaar, worden omschreven.

11. Wilde eend

Er is ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Het betreft alleen directe schadebestrijding waarbij de inzet van werende en verjagende middelen als voorwaarde moeten zijn ingezet waar het schadebestrijding betreft op gronden waar zgn. kwetsbare gewassen worden geteeld.

Voor de wilde eend geldt dat deze volgens de provinciale vrijstellingslijst vanaf 1 juli tot 15 augustus ter ondersteuning van verjagen mogen worden gedood om schade aan granen te voorkomen.

Nestbehandeling is niet mogelijk op basis van de provinciale vrijstellingsverordening

De wilde eend kent een open jachtseizoen in de periode tussen 15 augustus en 1 februari.

Juridische ontwikkeling

Deze hebben zich aangaande de besluitvorming niet voorgedaan.

Winterse weersomstandigheden

Uitzonderlijk in het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari voor Nederlandse begrippen bijzonder koud geweest, winterperioden met ijs en sneeuw bedekking. Binnen deze winterse periode heeft opschorting van de geopende jacht plaatsgevonden. Tot 8 januari 2011 was schadebestrijding niet mogelijk.

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is geen projectmatige benadering, anders dan in het FBP, geweest.

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages zijn conform de verwachting.

Het gebruik van de ontheffing

Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten van ontheffinggebruik. Ook als uit een NB-wet toets zou blijken dat er van een significant negatief effect geen sprake kan zijn, is het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade niet mogelijk.

Wilde Eend	Gedode wilde eenden
Totaal 2007	104
Totaal 2008	91
Totaal 2009	105
Totaal 2010	105
Totaal 2011	36

Schade

De veroorzaakte schade aan de graangewassen wordt bestreden met de mogelijkheden die de provinciale vrijstelling biedt. Deze schade wordt niet door het Faunafonds vergoed. Schade aan vollegrondsgroente waar wel het gebruik van de ontheffing kan worden ingezet is gevarieerd, o.a. ijsbergsla is een kwetsbaar gewas.

	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	103	6.890	6.561	8.426	6.364

Faunatelling

Het tellen van wilde eenden maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

Conclusies beheerjaar 2011

- Het aantal machtigingen en het daarmee gerelateerde afschot is gering.
- Het aantal aanvragen in WBE-gebieden, waar de ontheffing niet geldig is, neemt toe.

Aanbevelingen voor de provincie en voornemens van de FBE.

De FBE is voornemens om een amendement op het Faunabeheerplan te schrijven en dit amendement aan GS ter goedkeuring voor te leggen.

12. Fazant

Er is geen ontheffing aangevraagd noch verstrekt aan de FBE om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken of te bestrijden.

Juridische ontwikkeling

Er heeft geen besluitvorming plaats gevonden. Derhalve is er geen grond voor bezwaarmakers.

Winterse weersomstandigheden

Uitzonderlijk in het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari voor Nederlandse begrippen bijzonder koud geweest, winterperioden met ijs en sneeuw bedekking. Binnen deze winterse periode heeft opschorting van de geopende jacht plaatsgevonden. Tot 8 januari 2011 was schadebestrijding niet mogelijk.

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is geen projectmatige benadering, anders dan in het FBP, geweest.

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages zijn niet aan de orde.

Schade

Het betreft enkele gevallen

	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	675	2.175	0	549	0

Faunatelling

Het tellen van fazanten maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

13. Haas

Er is ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Het betreft alleen directe schadebestrijding waarbij de inzet van werende en verjagende middelen als voorwaarde moeten zijn ingezet waar het schadebestrijding betreft op gronden waar zgn. kwetsbare gewassen worden geteeld.

Juridische ontwikkeling

Deze hebben zich aangaande de besluitvorming niet voorgedaan.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

Uitzonderlijk in het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari voor Nederlandse begrippen bijzonder koud geweest, winterperioden met ijs en sneeuw bedekking. Binnen deze winterse periode heeft opschorting van het gebruik van de ontheffing plaatsgevonden.

Daarbij dient te worden opgemerkt dat op 31 december de reguliere jacht op hazen sluit.

Projecten en maatschappelijk initiatieven

Er is geen projectmatige benadering, anders dan in het FBP, geweest.

De financiële lasten

De financiële lasten m.b.t. het bestrijden van de schade, zoals het verstrekken van machtigingen en het innemen van rapportages zijn conform de verwachting.

Het gebruik van de ontheffing

Er is ontheffing gehanteerd om met gebruikmaking van het geweer schade te voorkomen, te beperken of te bestrijden. Hazen kunnen in de vollegrondsgroenteteelt en in de akkerbouw grote schade aanrichten. Blijvend verjagen is nagenoeg niet mogelijk. Hazen keren terug naar de homerange. Zeker (moerhazen) als er jonge hazen zijn achtergebleven op het schadeperceel. Alleen inheksen met een hazenwerend raster is effectief. Echter, door de hoge kosten die hiermee gemoeid zijn is het niet altijd redelijk te noemen om dit van de grondgebruiker te vergen.

Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten van ontheffinggebruik. Ook als uit een NB-wet toets zou blijken dat er van een significant negatief effect geen sprake kan zijn, is het voorkomen, beperken en bestrijden van landbouwschade niet mogelijk.

Een verzoek om in een Natura 2000-gebied hazenschade te bestrijden is niet voorgekomen. Dit valt ook niet te verwachten daar voor hazen kwetsbare gewassen niet in Natura 2000-gebieden worden geteeld.

Haas	Gedode hazen
Totaal 2007	35
Totaal 2008	38
Totaal 2009	0
Totaal 2010	37
Totaal 2011	16

Schade

Schade is getaxeerd aan groenten.

	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	4.203	835	12.580	8.763	369

Faunatelling

Het tellen van hazen maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

14. Konijn

Konijnen staan op de Landelijke vrijstellingslijst. Dit betekent dat konijnen overal in het land landbouwschade aanrichten en voor dit doel beheerd kunnen worden van zonsopkomst tot zonsondergang. Konijnen zijn nachtactieve dieren.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

Uitzonderlijk in het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari voor Nederlandse begrippen bijzonder koud geweest, winterperioden met ijs en sneeuw bedekking. Binnen deze winterse periode heeft opschorting van de geopende jacht plaatsgevonden. Tot 8 januari 2011 was schadebestrijding niet mogelijk.

Juridische ontwikkeling

Deze hebben zich aangaande de besluitvorming niet voorgedaan.

Projectmatige uitvoering

Er is geen projectmatige uitvoering geweest, anders dan in het FBP staat omschreven

De mate van uitvoeren van maatregelen op basis van ontheffingen die niet aan de FBE zijn verstrekt speelt zich buiten de FBE af. Om hoeveel ontheffingen het in totaal gaat is de FBE onbekend. De FBE is in meerdere gevallen door de provincie op de hoogte gesteld met een afschrift van een ontheffing. Onduidelijk blijft echter of dit alle ontheffingen betreft die de provincie aan derden heeft verstrekt. Gebruikers van een ontheffing hebben zich verplicht om de gebruikresultaten aan de provincie te rapporteren. Afschriften van de Rapportages zijn niet door de FBE ontvangen.

De financiële lasten

De FBE wordt met regelmaat gevraagd om ontheffing. De FBE heeft geen ontheffing maar faciliteert daar waar nodig is de aanvrager met adviezen om hun verzoek voor een onderbouwing. Dit gaat gepaard met telefonisch overleg en correspondentie en dat brengt uiteraard kosten met zich mee. De ontheffingen worden echter niet aan de FBE verstrekt.

Het gebruik van de ontheffing

Om gedurende de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst konijnen te kunnen bestrijden is een ontheffing nodig. De FBE is in 2009 niet in het bezit gesteld van een ontheffing.

Konijn	gedode konijnen
Totaal 2007	Geen ontheffing ontvangen
Totaal 2008	Geen ontheffing ontvangen
Totaal 2009	Geen ontheffing ontvangen
Totaal 2010	Geen ontheffing ontvangen
Totaal 2011	Geen ontheffing ontvangen

Schade

In de regel taxeert het Faunafonds geen schade.

	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeed bedrag in €	0	122	0	0	0

Faunatelling

Het tellen van konijnen maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

15. Houtduif

Houtduiven staan op de Landelijke vrijstellingslijst. Dit betekent dat houtduiven overal in het land landbouwschade aanrichten en voor dit doel beheerd kunnen worden van zonsopkomst tot zonsondergang.

Winterse weersomstandigheden in januari en december

Uitzonderlijk in het beheerjaar 2011 is het tot 8 januari voor Nederlandse begrippen bijzonder koud geweest, winterperioden met ijs en sneeuw bedekking. Binnen deze winterse periode heeft opschorting van de geopende jacht plaatsgevonden. Tot 8 januari 2011 was schadebestrijding niet mogelijk.

Schade

In de regel taxeert het Faunafonds geen schade.

Schade wordt aangericht aan akkerbouwgewas en vollegrondsgroente.

Genoteerde schade komt voort uit een procentueel aandeel in de schade, aangericht door diersoorten waarvoor wel schade wordt uitgekeerd.

	2007	2008	2009	2010	2011
getaxeerd bedrag in €	434	62	11.518	3.419	11.286

Faunatelling

Het tellen van houtduiven maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

16. Patrijs

Er staan geen maatregelen in het FBP. Ook is er geen ontheffing aangevraagd.
De patrijs staat op de “rode lijst” en is strikt beschermd.

Schade

Schade is niet geregistreerd.

Faunatelling

Het tellen van patrijzen maakt geen deel uit van FBE faunatelling.

Bijlage

Gewasschade in Noord-Holland waar geen ontheffing voor is.

diersoort	2007	2008	2009	2010	2011
bergeend			1.037		68
das			435	822	414
kauw	153	920	88		579
kokmeeuw	624	-	-	-	-
knobbelzwaan in foerageergebied	10.491		3.800	2.148	1.457
lijster	-	354	95	-	-
mees	18.427	70.741	23.857	135.730	134.131
vink	1.959	3.051	527	-	-
merel	404	2.336	284	-	-
scholekster	-	-	71	-	-
spreeuw	1.383	-	-	-	-
veldmuis	-	-	-	822	-
vlaamse gaai	348	3.108	325	1.657	2.003
waterhoen			479	187	
wilde zwaan		552			1.530
grauwe gans in foerageergebied	110.279		77.442	108.004	24.285
kolgans in foerageergebied	51.132		40.208	37.238	9.551
kleine rietgans				685	631
rietgans	484	153	918	5.856	0
brandgans winter	10.502	23.883	29.751	54.452	122.900
brandgans in foerageergebied	10.805		2.799	13.663	2.355
rotgans	41.000	58.862	36.164	42.627	64.242
smient (zomer)				1.008	-
woelrat	-	-	-	-	-
zangvogels	1.996	14.817	-	-	-
zilvermeeuw	-	77	-	-	240
roek				876	-
zwarte kraai	-	332	-	142	102
 totaal	259.987	179.186	218.280	405.917	364.488

Gewasschade in Beschermde Natuurgebieden en Natura 2000 gebieden waar de FBE geen ontheffing voor heeft zijn voor de FBE niet herkenbaar. Deze onbekende en mogelijk aanzienlijke schadebedragen zijn wel opgenomen in de respectievelijke hoofdstukken van dit jaarverslag.